

Секція 3. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

Снеткова Аліна Василівна

аспірант кафедри обліку та аудиту

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ІНВЕСТИЦІЙ В НЕОБОРОТНІ АКТИВИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПРОМИСЛОВОСТІ

Проведення економічних реформ та забезпечення сталого розвитку економіки із інноваційно-інвестиційними орієнтирами, розвиток вітчизняного виробництва потребує значних інвестицій в необоротні активи підприємств, які є основою розбудови окремих видів економічної діяльності та країни в цілому.

Розвиток вітчизняних підприємств переробної промисловості України обмежується аварійними і поточними ремонтами супроводжується підвищенням їх залежності від деталей та комплектуючих переважно іноземного виробництва, відмовою від фінансування прикладних досліджень, збільшенням частки довгострокових запозичень у загальній структурі джерел фінансування. Це порушує збалансованість, пропорційність й комплексність розвитку техніко-технологічної бази, знижує рівень наукового обґрунтування проектних рішень щодо формування відтворювального механізму засобів виробництва, які є базовою складовою необоротних активів підприємств.

Залучення інвестицій вимагає посиленого контролю. Систематичний і ефективний аудиторський контроль за інвестиціями в необоротні активи і операціями з ними є засобом зворотного зв'язку між об'єктом і системою

управління, що інформує про дійсний стан керованого об'єкта, фактичне виконання управлінського рішення [4].

Все це зумовлює необхідність доповнити і розширити сферу наукових досліджень з обліку та аудиту інвестицій в необоротні активи підприємств. В умовах, що склалися, особливої актуальності набувають питання вдосконалення методичного забезпечення аудиту процесу капітального інвестування та розвитку його інструментарію. Аудит капітальних інвестицій є одним із найважливіших і проблемних ділянок перевірки, так як при аудиті досліджуваного сегмента обліку виникають проблеми інформаційної бази, що робить перевірку трудомісткою, при цьому обмежуючи перелік контрольних процедур.

Однією із перспективних форм системи внутрішнього контролю, що застосовуються в практичній діяльності є внутрішній аудит. Науковці по-різному трактують визначення поняття «внутрішнього аудиту». Ф.Ф. Бутинець визначає внутрішній аудит як організовану на підприємстві, діючу в інтересах його керівництва чи власників та регламентовану внутрішніми нормативними актами систему контролю за дотриманням встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності, внутрішнього її аналізу та надійністю функціонування всієї системи внутрішнього контролю [1; с.188].

На думку Н.І. Дорош внутрішній аудит - це незалежне об'єктивне підтвердження та консультування, що розроблені для підвищення ефективності та поліпшення діяльності підприємства [2].

Важливим питанням організації внутрішнього аудиту на підприємстві будь-якої форми власності є, з одного боку, побудова раціональної структури апарату його управління, а з іншого – застосування відповідної організаційної форми. Це може бути як створення служби внутрішнього аудиту всередині підприємства, так і

укладання угоди на надання послуг з питань, що стосуються внутрішнього аудиту незалежними аудиторськими фірмами (аутсорсинг).

Аутсорсинг – це передача організацією частини своїх завдань чи процесів на договірній основі сторонньому виконавцю (організації або фізичній особі), який є фахівцем у цій галузі та володіє необхідним досвідом, знаннями та технічними засобами. Можливий і третій варіант – прийняття на роботу вузькоспеціалізованих працівників для виконання певних завдань, які не в змозі виконати власні працівники підприємства. Така форма організації добре відома, як аутстафінг.

Аутстафінг – це виведення працівників зі штату персоналу підприємства та оформлення його у штаті іншої компанії із забезпеченням виконання трудових обов'язків на цьому підприємстві.

Організація процесу внутрішнього аудиту на всіх його стадіях вимагає створення відповідних організаційних регламентів, до яких можна віднести технологічні карти аудиту та робочі зошити аудиторської документації. Застосування технологічних карт дасть можливість раціонально здійснювати поділ внутрішнього аудиту на блоки перевірки, а застосування робочих зошитів - можливість стандартизувати документальне оформлення аудиторських процедур, що значно знижує витрати часу на складання документів.

Для досягнення поставленої мети аудитору необхідно дотримуватись певної послідовності виконання аудиторських робіт, сукупність яких може бути об'єднана в певні групи, що визначаються як стадії та етапи. Автором пропонується виокремити наступні етапи здійснення внутрішнього аудиту:

I. *Етап визначення стратегічних цілей* керівник служби внутрішнього аудиту проводить діагностику фактичного стану справ у різних напрямках діяльності підприємства, аналізує результати попередніх внутрішніх перевірок, оцінює елементи внутрішнього контролю підприємства. Для визначення пріоритетних напрямів контролю керівник служби

внутрішнього аудиту проводить консультації та наради з вищим керівництвом підприємства.

II. *Етап планування* полягає у визначенні строків виконання внутрішнього аудиту, його виконавців, технічних засобів, оцінюванні рівня аудиторського ризику та меж суттєвості, складанні плану та програми внутрішнього аудиту.

III. *Операційний етап* – це основний етап аудиторської перевірки, на якому внутрішній аудитор збирає необхідні аудиторські докази, використовуючи заплановані аудиторські методи, прийоми та процедури. Зібрана внутрішнім аудитором інформація повинна бути належним чином відображена в його робочій документації. Він самостійно приймають рішення щодо методики та правил ведення робочих документів.

IV. *Етап узагальнення інформації* внутрішній аудитор оцінює зібрану в процесі перевірки інформацію згідно з встановленими критеріями, внутрішніми положеннями та інструкціями підприємства, законодавчими та нормативними актами, порівнює кількість виявлених помилок та порушень зі встановленим рівнем суттєвості.

V. *Етап формування висновків* внутрішні аудитори складають аудиторський звіт, розробляють необхідні рекомендації та пропозиції та повідомляють вище керівництво підприємства про отримані результати.

VI. *На завершальному етапі* контроль за усуненням виявлених недоліків та виконанням рекомендацій після обговорення усіх питань з вищим керівництвом здійснює служба внутрішнього аудиту.

Важливим питанням в процесі аудиту об'єктів капітальних інвестицій підприємств швейної промисловості є встановлення доцільності оновлення необоротних активів (в першу чергу, основних засобів). Для оцінки ефективності заміни нового обладнання в роботі запропоновано в процесі аудиту інвестиційної діяльності використовувати схему

прогнозного балансу, перевагою якої є те, що в балансі передбачається відображення в активі історичних і прогнозних витрат по експлуатації обладнання, а в пасиві – історичні і прогнозні прибутки (збитки), що дає можливість аудитору робити певні аналітичні висновки [3].

Отже система внутрішнього аудиту на підприємстві за умови дотримання зазначених вимог щодо її організації та послідовності здійснення самого процесу перевірки є гарантією запобігання незаконним діям персоналу підприємства та зниження ризику прийняття недоцільних та неефективних управлінських рішень вищим керівництвом.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл., 2-е вид., перероб. та доп. /Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672 с.
2. Дорош Н.І. Сутність та призначення внутрішнього аудиту / Н.І. Дорош // Вісник ЖДТУ. – 2006. – № 1(35). – С. 41–46.
3. Дорош Н. І. Внутрішній контроль та аудит в управлінні ризиками на підприємстві / Н. І. Дорош // Вісник Львівської комерційної академії. Серія : Економічна. - 2014. - Вип. 44. - С. 148-152. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_44_31.
4. Мисака Г.В. Бухгалтерський облік: [навч. посіб.] / Г.В. Мисака, В.М. Шарманська. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
5. Закон України "Про аудиторську діяльність" Верховна Рада України; Закон від 22.04.1993 № 3125-ХІІ – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>